

PATVIRTINTA

Vilniaus automechanikos ir verslo mokyklos
direktoriaus

2017 m. birželio 28 d. įsakymu Nr. V1-122

**VILNIAUS AUTOMECHANIKOS IR VERSLO MOKYKLOS
SMURTO IR PATYČIŲ PREVENCIJOS IR INTERVENCIJOS VYKDYMO TVARKOS
APRAŠAS**

**I SKYRIUS
BENDROSIOS NUOSTATOS**

1. Vilniaus automechanikos ir verslo mokyklos smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos aprašas (toliau – Tvarkos aprašas) parengtas vadovaujantis Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro įsakymu dėl smurto prevencijos įgyvendinimo mokyklose 2017 m. kovo 22 d. Nr. V-190 ir vadovaujantis Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo 56 straipsnio 17 punktu.
2. Tvarkos aprašo paskirtis – sukurti saugią, mokinio asmenybės augimui, brandai ir ugdymuisi palankią aplinką mokykloje, kurioje mokiniai jaučiasi gerbiami, priimti, saugūs, jų nuomonė ir siūlymai yra išklausomi ir vertinami.
3. Tvarkos aprašas nustato smurto ir patyčių stebėsenos, prevencijos ir intervencijos vykdymą Vilniaus automechanikos ir verslo mokykloje.
4. Tvarkos aprašas remiasi šiais principais:
 - 4.1. į smurtą ir patyčias būtina reaguoti nepriklausomai nuo jų turinio (dėl lyties, seksualinės orientacijos, negalės, religinės ar tautinės priklausomybės, išskirtinių bruožų ar kt.) ir formos;
 - 4.2. kiekvienas mokyklos administracijos atstovas, pedagogas, švietimo pagalbos specialistas ar kitas darbuotojas, pastebėjęs ar sužinojęs apie smurtą ar patyčias, turi į jas reaguoti ir stabdyti vadovaujantis reagavimo ir pagalbos joms įvykus planu (planas 1 priede);
 - 4.3. veiksmų turi būti imamasi visais atvejais, nepriklausomai nuo pranešančiųjų apie patyčias amžiaus ir pareigų, bei nepriklausomai nuo besityčiojančiųjų ar patiriančių patyčias amžiaus ir pareigų;
 - 4.4. kiekvienas bendruomenės narys turi mokėti tinkamai reaguoti smurto ir patyčių situacijoje.
5. Tvarkos apraše vartojamos sąvokos:
 - 5.1. Patyčios – tai psichologinę ar fizinę jėgos persvarą turinčio asmens ar asmenų grupės tyčiniai, pasikartojantys veiksmai, siekiant pažeminti, įžeisti, įskaudinti ar kaip kitaip sukelti psichologinę ar fizinę žalą kitam asmeniui;
 - 5.2. Patyčios gali būti tiesioginės (atvirai puolant ir/ar užgauliojant) ir/ar netiesioginės (skaudinant be tiesioginės agresijos):
 - 5.2.1. žodinės patyčios: pravardžiavimas, grasinimas, ujimas, užgauliojimas, užkabinėjimas, erzinimas, žeminimas ir kt.;

- 5.2.2. smurtas - fizinės patyčios: mušimas, spardymas, spaudimas, dusinimas, užkabinėjimas, turtinė žala ir kt.;
- 5.2.3. socialinės patyčios: socialinė izoliacija arba tyčinė atskirtis, gaudų skleidimas ir kt.;
- 5.2.4. elektroninės patyčios: skaudinančių ir gąsdinančių asmeninių tekstinių žinučių ir/ar paveikslėlių siuntinėjimas, viešų gaudų skleidimas, asmeninių duomenų ir komentarų skelbimas, tapatybės pasisavinimas, siekiant sugriauti gerą vardą arba santykius, pažeminti ir kt.;
- 5.3. Smurtą ir patyčias patiriantis vaikas – mokinys, prieš kurį į smurtaujama/tyčiojama;
- 5.4. Besityčiojantysis/skriaudėjas – vaikas ar suaugęs, inicijuojantis smurtą ar patyčias ir/ar prisidedantis prie jų;
- 5.5. Smurtą ir patyčias patiriantis suaugęs – administracijos atstovas, pedagogas, švietimo pagalbos specialistas ar kitas darbuotojas, prieš kurį smurtauja ar tyčiojasi mokinys (-iai);
- 5.6. Smurto ir patyčių stebėtojas – vaikas, matantis ar žinantis apie smurtą ar patyčias;
- 5.7. Smurto ir patyčių prevencija – veikla, skirta smurto ir patyčių rizikai mažinti, imantis mokyklos bendruomenės narių (mokinių, administracijos atstovų, pedagogų, švietimo pagalbos specialistų, kitų darbuotojų, tėvų (globėjų, rūpintojų)) švietimo, informavimo ir kitų priemonių;
- 5.8. Smurto ir patyčių intervencija – visuma priemonių, taikomų visiems smurto ir patyčių dalyviams (patiriantiems, besityčiojantiems, smurtaujantiems, stebėtojams), esant poreikiui įtraukiant jų tėvus (globėjus, rūpintojus);
- 5.9. Smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos stebėseną – smurto ir patyčių situacijos stebėjimas, renkant, analizuojant faktus ir informaciją, svarbią šio reiškinio geresniam pažinimui bei valdymui, reiškinio tolimesnės raidos ir galimo poveikio prognozavimas.

II SKYRIUS

SMURTO IR PATYČIŲ STEBĖSENA IR PREVENCIJA

- 6. Smurto ir patyčių prevencija ir intervencija yra svarbi mokyklos veiklos dalis, kurios planavimu, organizavimu ir vertinimu rūpinasi mokyklos vadovas, vaiko gerovės komisijos nariai, grupių auklėtojai, o jos vykdyme dalyvauja visi mokyklos bendruomenės nariai.
- 7. Mokyklos vadovas yra atsakingas už smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos įgyvendinimą mokykloje, kasmet supažindina mokyklos bendruomenės narius su smurto ir patyčių situacija mokykloje, prevencijos ir intervencijos priemonių planu.
- 8. Smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos įgyvendinimą koordinuoja ne mažiau 3 atsakingų asmenų. Mokyklos vadovas jais paskiria vaiko gerovės komisijos narius ir patvirtina smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkoje, kurie kasmet:
 - 8.1. inicijuoja anoniminę vaikų apklausą ir apibendrina jos rezultatus;
 - 8.2. surenka apibendrintus duomenis iš grupių auklėtojų dėl mokykloje fiksuotų pranešimų apie smurtą ir patyčias, atlieka jų analizę;

- 8.3. remiantis apklausos ir pranešimų apie smurtą ir patyčias analizės duomenimis, rengia smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių taikymo planą;
 - 8.4. aptaria turimą informaciją, svarsto prevencijos ir intervencijos priemonių taikymo plano turinį vaiko gerovės komisijos posėdyje;
 - 8.5. teikia siūlymus mokyklos vadovui dėl smurto ir patyčių prevencijos programos, kitų smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių įgyvendinimo mokykloje, mokyklos darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo prevencijos ar intervencijos srityje ir kitais klausimais;
 - 8.6. teikia siūlymus mokyklos vadovui dėl smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos tobulinimo;
 - 8.7. atlieka kitus mokyklos smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkoje numatytus veiksmus.
9. Grupių auklėtojai kasmet išanalizuoja ir apibendrina turimus pranešimus apie smurtą ir patyčias, informuoja vaiko gerovės komisijų narius, koordinuojančius smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos įgyvendinimą, apie prevencijos, intervencijos taikomų priemonių rezultatus grupėje, teikia kitą svarbią informaciją, susijusią su smurtu ir patyčiomis.

III SKYRIUS

SMURTO IR PATYČIŲ INTERVENCIJA

10. Visais įtariamų ir realių smurto ir patyčių atvejais kiekvienas mokyklos administracijos atstovas, pedagogas, švietimo pagalbos specialistas ar kitas mokyklos darbuotojas reaguodamas:
- 10.1. įsikiša įtarus ir/ar pastebėjus smurtą ar patyčias – nutraukia bet kokius tokį įtarimą keliančius veiksmus;
 - 10.2. primena vaikui, kuris smurtauja ar tyčiojasi, apie mokyklos nuostatus ir taisykles;
 - 10.3. esant pagalbos vaiko sveikatai ir gyvybei reikalingumui, kreipiasi į pagalbą galinčius suteikti asmenis ar institucijas;
 - 10.4. informuoja grupės auklėtoją apie įtariamą ir/ar įvykusį smurtą ar patyčias;
 - 10.5. atlieka kitus mokyklos smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkoje numatytus veiksmus.
11. Mokyklos administracijos atstovo, pedagogo, švietimo pagalbos specialisto ar kito darbuotojo reagavimo įtarus ir/ar pastebėjus elektronines patyčias ar gavus apie jas pranešimą veiksmai:
- 11.1. išsaugo vykstančių elektroninių patyčių įrodymus ir nedelsiant imasi visų reikiamų priemonių elektroninėms patyčioms sustabdyti;
 - 11.2. įvertina grėsmę vaikui, jo sveikatai ir esant poreikiui kreipiasi į pagalbą galinčius suteikti asmenis ar institucijas;
 - 11.3. surenka informaciją apie besityčiojančių tapatybę, dalyvių skaičių ir kitus galimai svarbius faktus;

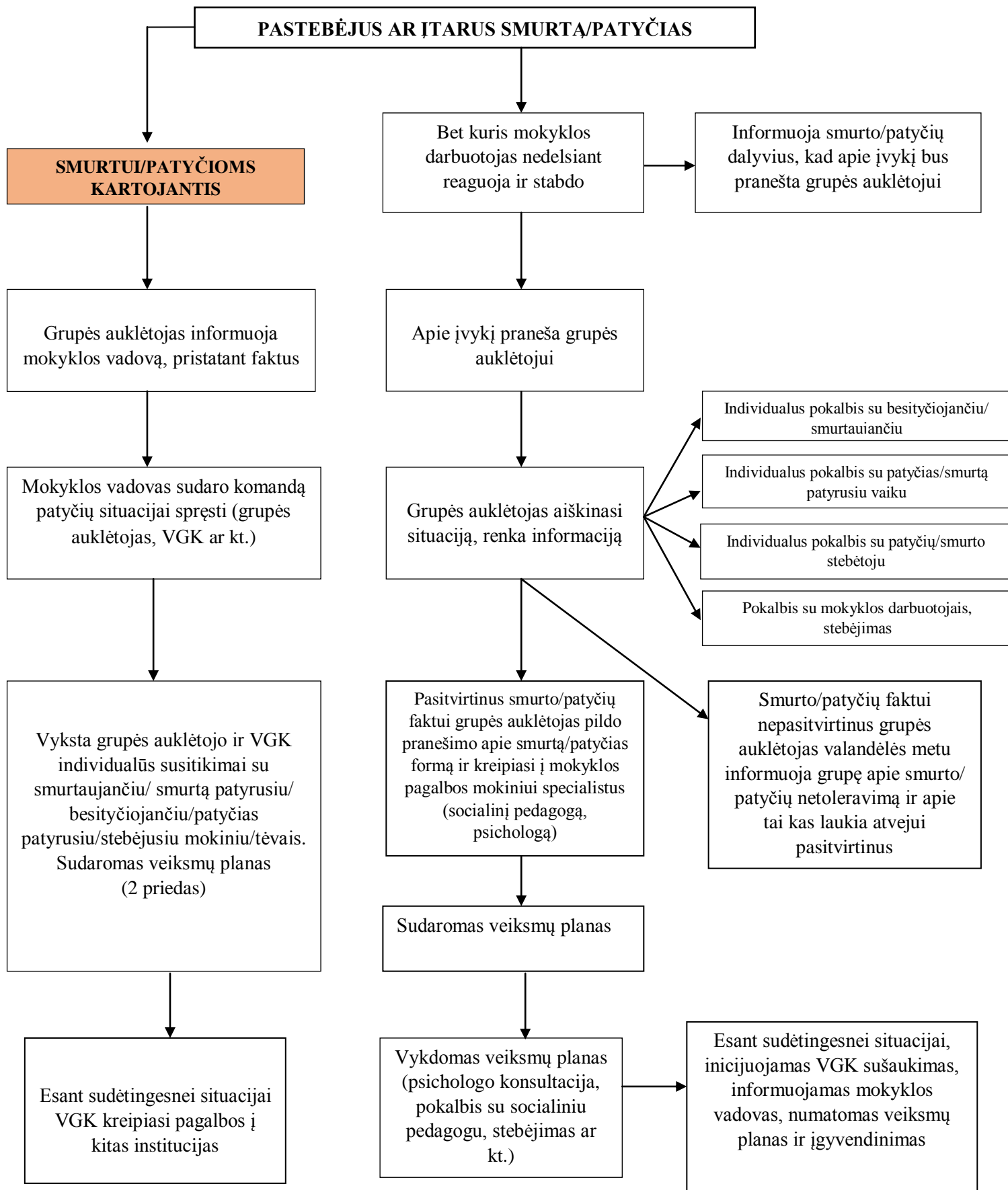
- 11.4. informuoja grupės auklėtoją apie elektronines patyčias ir pateikia įrodymus (išsaugotą informaciją);
- 11.5. atlieka kitus mokyklos smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkoje numatytus veiksmus.
12. Grupės auklėtojas, gavęs informaciją apie įtariamą ir/ar įvykusį smurtą ar patyčias:
 - 12.1. užpildo pranešimo apie smurtą ir patyčias formą (forma 2 priede);
 - 12.2. organizuoja individualius pokalbius su smurto ar patyčių dalyviais, informuoja tėvus (globėjus, rūpintojus), esant poreikiui kviečia juos dalyvauti pokalbiuose;
 - 12.3. atlieka kitus mokyklos smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkoje numatytus veiksmus.
13. Grupės auklėtojas nesiliaujant smurtui, patyčioms ar esant sudėtingesniems atvejams kreipiasi į mokyklos vaiko gerovės komisiją ir perduoda surinktus faktus apie netinkamą elgesį.
14. Mokyklos vaiko gerovės komisija įvertinusi turimą informaciją:
 - 14.1. numato veiksmų planą, supažindina su jo nevykdymo pasekmėmis, pagal poreikį jį koreguoja;
 - 14.2. atlieka kitus mokyklos smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkoje numatytus veiksmus.
15. Kitiems smurto ar patyčių dalyviams pagal individualius poreikius mokykloje teikiama švietimo pagalbos specialistų ar pedagogų pagalba.

IV SKYRIUS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

16. Visi dokumentai, esantys vaiko asmens byloje, ir duomenys, susiję su vaiku ir jo asmeniniu gyvenimu yra konfidencialūs ir naudojami tik tiek, kiek tai būtina atsakingiems fiziniams ar juridiniams asmenims atlikti pavestas funkcijas, užtikrinti vaiko teises ir teisėtus interesus.
17. Kiekvienų mokslo metų pabaigoje atliekama anoniminė mokinių apklausa, siekiant išsiaiškinti patyčių situaciją mokykloje. Duomenys apibendrinami ir pagal gautus rezultatus sudaromas veiklos planas kitiems mokslo metams.

**VILNIAUS AUTOMECHANIKOS IR VERSLO MOKYKLOS
REAGAVIMO Į SMURTĄ/ PATYČIAS IR PAGALBOS JOMS ĮVYKUS PLANAS**

PRANEŠIMO APIE SMURTĄ IR PATYČIAS FORMA

Pranešimo data _____

Ugdymo įstaigos pavadinimas **Vilniaus automechanikos ir verslo mokykla****1. Bendrieji duomenys:**

1.1. Kam pranešta apie smurtą/patyčias?	
1.2. Kas pranešė apie smurtą/patyčias?	
1.3. Kada įvyko (data, val.)?	
1.4. Kur įvyko smurtas/patyčios?	
1.5. Kokia smurto/patyčių forma naudota ar įtariama, kad buvo naudota: <i>(tinkantį variantą pažymėti ☒)</i>	
☐ Fizinės: vaiko užgauliojimas veiksmais (pargriovimas, įspyrimas, kumštelėjimas, spjaudymas, daiktų atiminėjimas ar gadinimas, plaukų pešiojimas ir pan.);	
☐ Socialinės: įvairūs gąsdinantys, bauginantys gestai, ignoravimas, siekiant parodyti, kad vaikas yra nepageidaujamas ar atstumiamas;	
☐ Elektroninės: patyčios vykstančios elektroninėje erdvėje: socialiniuose tinkluose, kitose vietose internete, naudojant mobiliuosius telefonus (nemalonių žinučių arba elektroninių laiškų rašinėjimas, skaudinantis bendravimas pokalbių kambariuose, vaiko asmeninio gyvenimo detalių viešinimas, tapatybės pasisavinimas ir pan.).	
☐ Kita (įrašyti):	
1.6. Ar yra žinomas tokio elgesio pasikartojimas? <i>(pažymėti tinkantį atsakymą):</i> TAIP / NE	

2. Duomenys apie patyčių dalyvius:

2.1. Vaiko, <u>patyrusio smurtą/patyčias</u> vardas, pavardė, amžius, grupė:
2.2. Vaiko/-ų, <u>kuris smurtavo/tyčiojosi</u> vardas, pavardė, amžius, grupė:
2.3. Vaiko/-ų, <u>stebėjusio smurtą/patyčias</u> vardas, pavardė, amžius, grupė:

3. Išsamesnė informacija apie įvykį: _____

4. Mokyklos pedagogo ar kito darbuotojo elgesys šioje patyčių situacijoje: _____

5. Veiksmų planas po įvykio su: *(pildo mokytojai arba pagalbos mokiniui specialistai)*

5.1. Patyrusiu smurtą/patyčias:	
5.2. Besityčiojančiu/smurtavusiu:	
5.3. Stebėtoju (-ais):	
5.4. Smurto/ patyčių dalyvių tėvais (globėjais, rūpintojais):	
5.5. Kitais mokyklos darbuotojais:	
5.6. Kita (įrašyti):	

